

★ သွက်ညါ ★

နတ်ခွဲတက်ယာ်တဖၣ်

နမ့ၣ်ဘၣ်တက်ကိးပတုၣ်နၤလၢ ပၤတၢ်န့ၣ်

- နအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲတက်ယာ်လၢနတဖၣ်ဆၢတၢ်နိတမံၤဘၣ်ဒီးနအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ။နမ့ၣ်တအိၣ်ဒီးတၢ်နိတမံၤဘၣ်န့ၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါဒိၣ်နၤလၢအကိးပတုၣ်နၤအဝဲန့ၣ်တက့ၢ် (ကီၢ်စံၣ်တနီၤနီၤ, နမ့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်နၤလၢနမၤကမၣ်သဲးအယံၣ်န့ၣ် ကလိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢ နကဘၣ်ပံၤဖျါထီၣ်န့ၣ်သး ဆူပၤတၢ်အဝဲ န့ၣ်န့ၣ်လီၤ)။
- အိၣ်ယံၣ်ကလံၣ်ဂၢၢ်တက့ၢ်, တဘၣ်ပုၤတၢ်တၢ်, တဘၣ်ပုၤလိာ်အဝဲသ့ၣ်တက့ၢ်, တဘၣ်ထီၣ်ဆၢတၢ်တၢ်,တဘၣ်မၤန့ၣ်မၤဘျးတၢ်တၢ်, ဟံၣ် နစုလၢပၤတၢ်ထီၣ်ဝဲအလီၢ်တက့ၢ်,
- သံကွၢ်ပၤတၢ်, “နဟးထီၣ်သ့ဝဲစါ”. အဝဲမုၢ်မံးဆၢနၤလၢ “သ့ဝဲ ” ဒီးဟးထီၣ် သ့ၣ်သ့ၣ်ဘျီဘျီကစုတက့ၢ်,
- တလိာ်လၢ နကအာၣ်လီၤဟ့ၣ်အခွဲလၢအဝဲတယုၣ်န့ၣ်ကစါ မုၢ်ဂုၤ, နတၢ်ဖိတၢ်လဲၤမုၢ်ဂုၤန့ၣ်ဘၣ်.

နမ့ၣ်ဘၣ်တက်ကိးပတုၣ်နၤလၢသိၣ်လ့ၣ်အပူၤန့ၣ်

- ပတုၣ်န့ၣ်သိၣ်လ့ၣ်လၢတၢ်လီၤအကြးတက့ၢ်လၢအခူတသ့ဝဲအသ့တက့ၢ်, မၤသံကွၢ်န့ၣ်သိၣ်လ့ၣ်အဝဲ, မၤကပီၤထီၣ်မုၢ်အူလၢသိၣ်လ့ၣ်ပူၤ, အိးထီၣ်သိၣ်လ့ၣ်အဝဲပူၤတၢ်, ဒီး ဟံၣ်နစုလၢသိၣ်လ့ၣ်အစုဟံၣ်ရံးလီၤ တက့ၢ်,
- ဒ်အယုၣ်နၤအသိးန့ၣ်, ဒုးန့ၣ်ပၤတၢ်လၢ န တၢ်နီၣ်သိၣ်လ့ၣ်အဝဲစုၣ်, နသိၣ်လ့ၣ်တၢ်ဆဲး လီၤမံးအစရီ(registration)ဒီးသိၣ်လ့ၣ် အ တၢ်အုၣ်ကိး(Insurance) တက့ၢ်,
- ပစံးတၢ်ကလိာ်, ပဒိၣ်တၢ်ဂၤမၤ မ့တမ့ၢ် ပၤတၢ်ဘၣ်မ့တမ့ၢ်ဒါလၢပုၤဟံၣ်န့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိး လၢထံလီၤတၢ်ပူၤအ ခၢၣ်စးတၢ်ဂၤမၤ ယုဝဲလၢကယုကွၢ်န့ၣ် လ့ၣ်န့ၣ် နတက့ၣ်လိာ်ဘၣ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢဒီး ပၤတၢ်အဝဲ န့ၣ်မုၢ်န့ၣ်ဝဲလၢ နသိၣ်လ့ၣ်ပူၤအိၣ်ဒီး တၢ်တမံၤ မံၤလၢအတဖၣ်သဲး ဘၣ်န့ၣ် နတဟ့ၣ်တၢ်ပျဲဘၣ်ဆၢ အဝဲသ့ၣ်ယုကွၢ်န့ၣ်သိၣ်လ့ၣ်သ့ဝဲစုၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤနီၣ်သိၣ်လ့ၣ်မုၢ်ဂုၤပုၤဒီးသိၣ်လ့ၣ်မုၢ်ဂုၤအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲတက်ယာ်လၢ တမံးတၢ် နိတမံၤ ဘၣ်ဒီး အိၣ်ဘၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. နမ့ၣ်ပုၤဒီးသိးလ့ၣ် န့ၣ် နသံကွၢ် ပုၤဘၣ်မ့တမ့ၢ်ဒါလၢ ‘နဟးထီၣ် သ့ဝဲစါ’ သ့ဝဲစုၣ်စုၣ် ကိးန့ၣ်လီၤ. မုၢ်မံးဆၢနၤလၢ ‘နဟးထီၣ်သ့ဝဲဒီး’ ဟးထီၣ်ကစုတက့ၢ်,

နမ့ၣ်ဘၣ်တက်သံကွၢ်နၤလၢ နတၢ်ဟံၣ်န့ၣ်လီၤလၢ ထံကီၢ်ပူၤ အတၢ်အိၣ်သးန့ၣ်

- နအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲတက်ယာ်လၢနတဖၣ်ဆၢတၢ်နိတမံၤဘၣ်ဒီးနအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ။တ လိၣ်လၢနတဖၣ်ဆၢတၢ်တၢ်ကွၢ်တဖၣ်လၢအမ့ၢ် “နအိၣ်ဖျါတၢ်လိာ်ဖဲလဲၣ်, နမ့ၢ်အမဲးပဲ နၤထံဖိတၢ်ဖိမဲ, မ့တမ့ၢ်ဘၣ်ဒီးနဟံၣ်န့ၣ်လီၤလၢအမဲးပဲနၤထံကီၢ်အပူၤဒ်လဲၣ် ” န့ၣ်ဘၣ်. (မ့တမ့ၢ်ဟံၣ်ဒိၣ်ဒီးတၢ်တဖၣ်ဆၢတၢ်နိတမံၤဘၣ်ဒီးကတီၢ်ယုၤသန့တဖၣ် ဒီး ပုၤလၢအဟံၣ်န့ၣ်လီၤဆူကီၢ်ပူၤဒီးလဲၣ်ဒိၣ်လီၤလၢအမ့ၢ်ဘၣ် ဟံးလဲၣ်သ့ကွၢ်ဘၣ်, ဟံၣ်ယုာ်ဒီး ပုၤဟးလဲၣ်ကွၢ်တဖၣ်, ပုၤဟးလဲၣ်ဖဲတၢ်မၤအဂီၢ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျီလီၤဆီဝဲလီၤ).
- နမ့တမ့ၢ်အမဲးပဲကတီၢ်ထံကီၢ်ဖိဘၣ်, ဒီး နအိၣ်ဒီး လဲာ်လဲၣ်လၢအမဲးပဲလဲၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီး နတၢ် ဟံၣ်န့ၣ်လီၤဆူကီၢ်ပူၤ န့ၣ် ဒီး ပဒိၣ်ဘၣ်မ့တမ့ၢ်ဒါလၢ ပုၤဟံၣ်န့ၣ်လီၤဆူကီၢ်ပူၤ ခၢၣ်စးတၢ်ဂၤမၤ မ့ၢ်ယုကွၢ်န့ၣ်လီၤ န့ၣ်ဒီး နကြးဒုးန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်လီၤ.
- တဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဟးဒီးနတၢ်မုၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိ အတၢ်အိၣ်သးတဂ့ၢ်. တဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤ လဲာ်လဲၣ် တၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျိၤလၢအမ့ၢ်တတီၢ်ဘၣ်တဖၣ်တဂ့ၢ်.

ပၤတၢ်မုၢ်ဂုၤပဒိၣ်လၢဘၣ်မ့တမ့ၢ်ဒါလၢပုၤဟံၣ်န့ၣ်လီၤဆူကီၢ်ပူၤ ခၢၣ်စးတဖၣ် မုၢ်ဟံၣ်ဆူနဟံၣ်န့ၣ်

- မ့တမ့ၢ်လၢကီၢ်ဘျီအတၢ်ဟ့ၣ်စိကမိး အိၣ်ဒီးစံၣ်ညီၣ်ကီၢ်ဆဲးလီၤအစုမုၢ်ကျၢ်ဘၣ်န့ၣ် တလိာ်နဟ့ၣ်တၢ်ပျဲလၢအဝဲသ့ၣ်ကလဲၣ်န့ၣ်လီၤဆူနဟံၣ်ပူၤဘၣ်. တဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢကမ့ၢ်န့ၣ်ကျိၢ်ဘျီဘျီဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်တဖၣ် လဲာ်တၢ်ပျဲအဝဲန့ၣ်တက့ၢ်. အဝဲ သ့ၣ်ယုတၢ်သ့ဝဲတၢ်လီၤဒီး တၢ်ဂုၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ကွဲးလီၤအိၣ်အိၣ်လၢလဲာ်တၢ် ပျဲအဝဲ န့ၣ်အပူၤစိးလီၤ. မ့မုၢ်လဲာ်ဟ့ၣ်စိကမိးလၢကမိၣ်ပုၤတၢ်ဂၤန့ၣ်, ပုၤဘၣ်မ့တမ့ၢ်ဒါလၢ မုၢ်န့ၣ်ဝဲလၢ ပုၤတၢ်လၢအမဲးပဲအိၣ်လၢလဲာ်အပူၤအံၤအိၣ်လၢဟံၣ်တဖျါအံၤအပူၤအယံ အဝဲသ့ၣ်လဲၤန့ၣ်လီၤဆူနဟံၣ် အပူၤသ့ဝဲဒုၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့မုၢ်တၢ်နီၢ် ဟး ထီၣ်ကွၢ်တၢ်လၢ ကီၢ်ပူၤအလဲာ်တၢ်ပျဲန့ၣ် (ICE warrant) မ့တမ့ၢ်လၢနဟ့ၣ်တၢ်ပျဲဘၣ်ဒီး အဝဲသ့ၣ်လဲၤန့ၣ်ဆူနဟံၣ်ပူၤတသ့ဘၣ်.
- ဒိၣ်န့ၣ်အဝဲန့ၣ် မုၢ်အိၣ်ဒီး လဲာ်တၢ်ပျဲဒုၣ်လဲၣ် နတၢ်တၢ်နီၢ် တမံးဘၣ် ဒီးနအိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဘျီဘျီ သ့ဝဲဒုၣ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ယုထၢလၢနကတတီၢ်တၢ်တမိ ဟးထီၣ် လၢတၢ်ကျိၤဒီးတၢ်ဟးန့ၣ်ကြံၤတက့ၢ်.

သွက်ညါ နတ်ခွဲတက်ယာ်တဖၣ်

ဘၣ်တၢ်ကိးပတုၣ်နၤလၢ ပၤတၢ်န့ၣ်, ပဒိၣ်ဘၣ်မ့တမ့ၢ်ဒါလၢ ပုၤဟံၣ်န့ၣ်လီၤဆူထံကီၢ်ပူၤ ခၢၣ်စးတဖၣ်, မ့တမ့ၢ် အဲးဖိဘၣ်အၢၣ်(FBI)

နမ့ၣ်ဘၣ်တက်ဖိၣ်နၤလၢပၤတၢ်န့ၣ်

- တဘၣ်ထီၣ်ဆၢတၢ်တၢ်တဂ့ၢ်
- တဲလၢနအိၣ်ဒီးအိၣ်ဘျီဘျီဒီးတကတီၢ်တၢ်ဘၣ်န့ၣ်တက့ၢ်, ဒီးယုလၢပီၤရီတက တီၢ်တၢ်လၢနဂီၢ်တက့ၢ်. နဟ့ၣ်ပီၤရီအလဲမ့တမ့ၢ်ဘၣ်န့ၣ် ပဒိၣ်က ဘၣ် ဟ့ၣ် န့ၣ်န့ၣ်ပီၤရီအလဲလီၤ.
- မ့တမ့ၢ်လၢနအိၣ်ဒီးပီၤရီဘၣ်န့ၣ် တဘၣ်စံးတၢ်နိတမံၤတဂ့ၢ်, တဘၣ် ဆဲးလီၤ န မံၤနီ တမံၤတဂ့ၢ်, တဘၣ်ဆၢ တံာ်တၢ်နိတမံၤတဂ့ၢ်.
- နတၢ်ခွဲတက်ယာ်အိၣ်လၢနတဖၣ်လဲာ်တဲလၢကီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ကိးပီၤရီန့ၣ် ပၤ ကီၢ် ဒိကန့ၣ်တသ့ဘၣ်.
- တဘၣ်ကတီၢ်တၢ်ပီၤရီတၢ်ဟံၣ်န့ၣ်လီၤဆူကီၢ်ပူၤအတၢ်အိၣ်သး ဒီးပုၤနီၣ်တဂၤတ ဂ့ၢ်. ကတီၢ်တၢ်ပီၤရီအိၣ်ထံန့ၣ်ပီၤရီ တဂၤဒီးတက့ၢ်.
- ပၤတၢ်န့ၣ်မ့တမ့ၢ်ဒါလၢပုၤဟံၣ်န့ၣ်လီၤဆူထံကီၢ်ပူၤအခၢၣ်စးတဂၤမၤ လဲၤအိၣ်သကိးနၤ လၢ ထီပူၤသ့ဝဲဒုၣ်န့ၣ်လီၤ. တချးနကတီၢ်တၢ်ဒီးပီၤရီဘၣ်ဒီး တဘၣ်စံး ဆၢ အတၢ် သံကွၢ်တဖၣ်မုၢ်ဂုၤ, တဘၣ်ဆဲး လီၤနစုမုၢ်ကျၢ်နီတမံၤတဂ့ၢ်.
- ဖးလဲာ်ကဘျီခဲလၢကတီၢ်. နနီၣ်မုၢ်တပၢ်ဘၣ် မ့တမ့ၢ် နဖးလဲာ်တဖၣ်န့ၣ် မုၢ် တဘၣ်ဘၣ်အ ယိ တဘၣ်အိၣ်လၢနလိာ်ဘၣ်ပုၤကတီၢ်ကျိၢ်ထံတၢ်တက့ၢ်.

ပစံးတၢ်ကလိာ်, နမ့ၣ်ဘၣ်တက်လဲၤဟံၣ်န့ၣ်လီၤပုၤဟံၣ်န့ၣ်လီၤဆူထံ ကီၢ်အပူၤပဒိၣ်ဘၣ်မ့တမ့ၢ်ဒါလၢပုၤဟံၣ်န့ၣ်လီၤဆူထံ ကီၢ်အပူၤပဒိၣ်ဘၣ်မ့တမ့ၢ်ဒါလၢပုၤဟံၣ်န့ၣ်လီၤဆူထံ ကီၢ်အပူၤ “ အၢၣ်စံၣ်အံ “ ICE” တၢ်ဒုးယာ်အလီၢ်န့ၣ်

- နတၢ်ခွဲတက်ယာ်အိၣ်လၢ နကအိၣ်ဒီးပီၤရီတဂၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢ နဟ့ၣ် ပီၤရီ အဘျး လဲ မုၢ်တနီၣ်ဘၣ်တဒိ ပဒိၣ်တဟ့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်အိၣ်ကိးဘၣ်. သံကွၢ်ဒီးယုန့ၣ် ဖိးသဲး တၢ်မၤစၢၤကလိ မ့တမ့ၢ်ဖိးသဲးတၢ်မၤစၢၤကလိလၢဟံးန့ၣ်တၢ်အဘျးအလဲ ဆဲး ဆဲး ဖိ တဖၣ်အမံၤတက့ၢ်.
- နတၢ်ခွဲတက်ယာ်အိၣ်ဝဲလၢ နကဆဲးကျၢ် နထံကီၢ်ခၢၣ်စးပုၤဘၣ်မ့တမ့ၢ်ဒါ မ့တမ့ၢ် ဘၣ် ဒီး မၤပဒိၣ်ဒိၣ်နၤတဂၤမၤ ဒုးသ့ၣ်ညါန့ၣ်န့ၣ်အိၣ်ခၢၣ်စးလၢ နဘၣ်တၢ် ဖိၣ်ယာ်နၤ အဂ့ၢ် န့ၣ်တက့ၢ်.
- တဘၣ်ဒိၣ်န့ၣ်အိၣ်မ့တမ့ၢ်ဒါလၢဘၣ်ယးဒီးပုၤဟံၣ်န့ၣ်လီၤဆူထံကီၢ်ပူၤပၤတၢ် အဝဲ န့ၣ် လၢ, နအိၣ်ဒီးအိၣ်ဘျီဘျီဘျီဒီးတကတီၢ်တၢ်နိတမံၤဘၣ်တက့ၢ်. တဘၣ်က တီၢ်တၢ်ပီၤရီ နတၢ် ဟံၣ်န့ၣ်လီၤဆူကီၢ်ပူၤအတၢ်အိၣ်သး ဒီးပုၤနီၣ် တဂၤတဂ့ၢ် . ကတီၢ် တၢ်ပီၤရီအိၣ်ထံန့ၣ်ပီၤရီ တဂၤဒီးတက့ၢ်.
- မ့တမ့ၢ်လၢနကတီၢ်တၢ်ဒီးပီၤရီတဂၤဘၣ်ဒီး တဘၣ်ဆဲး လီၤနစုမုၢ်ကျၢ် နီတမံ တဂ့ၢ်. အဒိ ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဆဲးလီၤစုမုၢ်ကျၢ်လၢ နသးအိၣ်လၢ နက ဟး ထီၣ်ကွၢ်လၢကီၢ်ပူၤ မ့တမ့ၢ် နအာၣ်လီၤတူၢ်လီၤန့ၣ်လၢ တၢ်က ထးထီၣ် ကွံာ်န့ၣ် လၢကီၢ်ပူၤ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အံၤအသိးန့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ဆဲးလီၤဘၣ်နစု မုၢ်ကျၢ် ဒီး အအံၤမုၢ်န့ၣ်ကွံာ်အဂ္ဂု လၢနကကွဲးစးသိးနကအိၣ်လၢ အမဲးပဲကတီၢ် အပူၤ အ ဒိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- သ့ၣ်ညါ နတၢ်ဟံၣ်န့ၣ်လီၤဆူကီၢ်ပူၤ အနီၢ်ဂံၢ် (“A” number) တက့ၢ်. ဒီး ဟ့ၣ်နဟံၣ်ဖိဖိလီၤ လၢနနီၢ်ဂံၢ်အံၤတက့ၢ်. ကမၤစၢၤအဝဲ သ့ၣ်လၢ ကယုသ့ၣ်ညါ ပုၤဟံၣ်န့ၣ်လီၤထံလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

နမ့ၣ်ဘၣ်တက်ဒီးဒီး နတ်ခွဲတက်ယာ် ဘၣ်တၢ် မၤက မၢ်အိၣ်န့ၣ်

- ကွဲးလီၤတၢ်ကိးမံးဒီးလၢနသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်အိၣ်တဖၣ် ယုာ်ဒီး ဒိၣ် န့ၣ် ပုၤ ဘၣ် မ့ တၢ် ဒါတဖၣ် အတၢ်ပနီၣ်, အဝဲသ့ၣ်အသိၣ်လ့ၣ်အ နီၢ် ဝံၣ်, ဒိၣ် န့ၣ်ပုၤ ဘၣ်မ့ တၢ်ဒါအဝဲန့ၣ် ဟံၣ်လၢခၢၣ် စး ဖဲလဲၣ်တဖၣ်လဲၣ် ဒီးတၢ် အဂ့ၢ် အဂၤ လီၤတၢ် လီၤ ဆဲးလၢနသ့ၣ် နီၢ်ထီၣ်တ မံၤ လၢ လီၤတက့ၢ်. ဟံးန့ၣ် တၢ် ဆဲး ကျၢ်တၢ် ဝုၢ်တၢ် ကျိၤ လၢ တၢ်အုၣ် သး တဖၣ်အဂီၢ် တ က့ၢ်. နမ့ၢ်ဘၣ် ဒိ ဘၣ် ထံး ဒီး ယုက သံၣ်ကသီတၢ် ကူစါယါဘျီတဘျီယီ ဒီး ဒိဟံ ယာ်တၢ်ဂီၤ လၢ နဘၣ်ဒိ ဘၣ်ထံး အလီၢ်တ က့ၢ်.
- ဆူထီၣ်နလဲာ်တၢ်ကွဲးတၢ်ဟံၣ်တၢ်ကမၢ်လၢပုၤတဖၣ်လၢနဆိက မိၣ်လၢ အမၤကမၢ်နတၢ်ခွဲတက်ယာ်တဖၣ်အံၤ ဆူ ပုၤဘၣ် မ့ ဒါ လၢအယု ကွၢ် သမံးသဲး ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် အတၢ်မၤ တကြးတ ဘၣ်ဘၣ်တ ဖၣ်အ အိၣ် တက့ၢ်. အါတက့ၢ်န့ၣ် နဆူထီၣ် တၢ်ဟံ တၢ်ကမၢ် အလဲာ်အံၤ န့ၣ် န တၢ်ဖျါထီၣ်န့ၣ်ဒါလၢသ့ဝဲဒုၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျိၤအံၤ တမ့ၢ်လၢ ဖိးသဲးတၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ်အဂီၢ်ဘၣ်. ကီၢ်စံၣ် တနီၤနီၤ သဲး တၢ်ဘျီ န့ၣ် ကလီၤဆီဝဲဒုၣ်လီၤ. တၢ်သိၣ်တၢ်သိတဖၣ်လီၤဆီဝဲဒုၣ်မဲ နကဟံၣ်န့ၣ်လီၤဆူ အမဲးပဲကတီၢ်အပူၤဒီးဒိၣ်န့ၣ် တၢ် သမံးသဲးအလီၢ်တဖၣ်. (ဟံၣ်ယုာ်ဒီးကတီၢ်ပူၤဖျါတဖၣ်တၢ်သမံးသဲးအ လီၢ်).

ဘၣ်တၢ်မၤသိထီၣ်ကျိၤအံၤ-ဒ်စုဘၢ ၂၀၁၆
 နကမၤန့ၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျိၤအဂီၢ်, ကိး နထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤ ACLU ACLU
 www.ACLU.org/affiliates.